

Ewa Donesch-Jeżo [ORCID: 0000-0002-4655-8822]

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego,
Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych

STRUKTURA RETORYCZNA I CECHY LINGWISTYCZNE WSTĘPU W MEDYCZNYCH ARTYKUŁACH NAUKOWYCH W JĘZYKU ANGIELSKIM

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego,
Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych,
ul. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 1; 30-705 Kraków
edonesch-jezo@afm.edu.pl

Streszczenie

Wprowadzenie: niniejsza praca przedstawia strukturę Wstępu w medycznych artykułach naukowych w języku angielskim pod kątem ich organizacji retorycznej i cech lingwistycznych.

Materiał i metody: struktura tekstów poddana została analizie w dwóch grupach (korpusach) artykułów: napisanych przez (1) *native speakerów* języka angielskiego i (2) *non-native speakerów*, tj. autorów polskich, z zastosowaniem modelu odniesienia CARS (*Create a Research Space*) proponowanego przez Swalsa (2004). Analiza cech lingwistycznych objęła typowe dla Wstępu elementy gramatyczne i leksykalne.

Wyniki: zastosowanie standardowego modelu odniesienia pokazało, iż Wstęp w artykułach napisanych przez polskich autorów odbiega w znacznym stopniu od wzoru podanego we wspomnianym modelu, natomiast w artykułach autorów angloamerykańskich ma on strukturę retoryczną, odpowiadającą obowiązującym standardom, wymaganą przez wydawców prestiżowych pism naukowych.

Wnioski: dokonana analiza pozwala stwierdzić, iż skonwencjonalizowane cechy Wstępu obowiązujące w angloamerykańskiej kulturze akademickiej oraz wymogi wydawców

czasopism naukowych zmuszają autorów do pisania dobrze przygotowanych pod względem retorycznym i poprawnych językowo artykułów. Przedstawiony model CARS może być bardzo przydatny w pisaniu artykułów naukowych w języku angielskim.

Słowa kluczowe: artykuł naukowy, Wstęp, model struktury Wstępu, cechy lingwistyczne

Wprowadzenie

Jest niezaprzeczalnym faktem to, iż we współczesnym świecie akademickim przedstawienie osiągnięć naukowych z wykorzystaniem prezentacji konferencyjnych oraz publikacji w czasopismach naukowych jest niezbędnym czynnikiem w rozwoju kariery naukowej, jak również w uzyskaniu wsparcia finansowego do prowadzenia dalszych badań.

Artykuł naukowy, oprócz prezentacji konferencyjnych, jest także kluczowym środkiem przekazywania informacji naukowej. Jak pisał John Swales (Swales, 1990): „Publikacja artykułów naukowych jest dokumentacją, iż dany uczony ma osiągnięcia naukowe i kwalifikuje się do członkostwa w akademickiej społeczności”.

Wiodąca rola języka angielskiego nie tylko w czasopismach międzynarodowych, lecz także krajowych, stawia naukowcom wymóg publikowania swych badań w tymże języku. Zatem pisanie artykułów w języku angielskim, zgodnie z konwencjonalną strukturą dostosowaną do międzynarodowych (angloamerykańskich) standardów obowiązujących w czasopismach wysoko indeksowanych w *SCI Impact Factor*, jest poważnym wyzwaniem dla wielu badaczy, którzy nie są anglojęzycznymi *native speakerami*, a zwłaszcza dla tych, którzy rozpoczynają akademicką karierę (Ahmad, 1997; Berkenkotter, Huckin, 1995; Curry, Lillis, 2004; Swales, 1990, 2004; Swales, Leeder, 2012). Dlatego też w ostatnich 20 latach wielu badaczy-językoznawców prowadziło badania analityczne różnych sekcji (*Introduction, Material and Method, Results, Discussion*) artykułów naukowych pod kątem ich struktury retorycznej i cech językowych.

Ze wszystkich sekcji artykułu naukowego Wstęp (*Introduction*) należy do najtrudniejszych i najbardziej uciążliwych do napisania. Swales i Feak (2012) porównali napisanie dobrego, poprawnego Wstępu do „bitwy trudnej do wygrania”. Z tego względu ta sekcja skupiała i nadal skupia uwagę wielu naukowców, którzy badali jej strukturę i cechy językowe (np. Bhatia, 1993, 1999a, 1999b; Donesch-Jeżo, 2013, 2017; Lewin, Fine, Young, (2001); Nwogu, 1997; Ozturk, 2007; Samraj, 2002, 2005; Swales, 1990, 2004). Efektem badań prowadzonych przez Swalsa (1990, 2004), który analizował strukturę 158 Wstępów w artykułach, było wygenerowanie modelu CARS (*Create a Research Space*), mającego istotny wpływ na kierunek kolejnych badań i będącego punktem odniesienia analiz prowadzonych przez innych badaczy. Według modelu CARS Wstęp składa się z trzech „kroków” – każdy posiada kilka etapów – z których każdy

pełni określoną funkcję: przedstawienie kontekstu badania i jego znamienności (krok 1), uzasadnienie potrzeby przeprowadzenia badania i/lub zajęcia się danym tematem (krok 2), prezentacja celu badania (krok 3). Należy zaznaczyć, iż „kroki” to jednostki pełniące określone retoryczne funkcje; nie są one równoznaczne z paragrafami, a ich kolejność nie zawsze jest linearna, bowiem często powtarzają się cyklicznie. Ważnym elementem we Wstępie jest odniesienie się do innych przeprowadzonych wcześniej pokrewnych badań (przegląd doniesień z badań w danym obszarze).

Badania tego rodzaju są niezwykle użyteczne dla naukowców nie będących *native speakerami* języka angielskiego, pragnących publikować swoje artykuły w prestiżowych czasopismach międzynarodowych, którzy nie biorą pod uwagę oczekiwań międzynarodowej akademickiej społeczności i wzorują się na lokalnych, a nie na międzynarodowych standardach. Skutkiem tego najczęściej jest odmowa przyjęcia artykułu do publikacji (Duszak, 1997a, 1997b; Mauranen, 1993a, 1993b; Yakhontova, 2006). Z tego też powodu prowadzone były i nadal są badania porównujące cechy artykułów naukowych napisanych przez anglojęzycznych *native speakerów* z tymi, napisanymi przez *non-native speakerów*, tj. badaczy różnej narodowości (np. Årvay, Tankó, 2004; Hirano, 2009; Taylor, Chen, 1991).

Niniejsza praca prezentuje analizę porównawczą struktury organizacji i cech lingwistycznych Wstępów w artykułach naukowych z dziedziny medycyny, napisanych przez angloamerykańskich oraz polskich badaczy w języku angielskim i publikowanych w prestiżowych czasopismach naukowych. Badanie to ma na celu zwrócenie uwagi na wyżej wymienione aspekty artykułów oraz na ewentualne różnice występujące między tymi dwoma grupami, jak również przyczynić się do zrozumienia standardów obowiązujących w czasopismach o międzynarodowej renomie, co powinno zaowocować generowaniem Wstępów przez polskich badaczy zgodnie z obowiązującymi normami. Ponadto badanie może stanowić podstawę dla tworzenia materiałów dydaktycznych, przygotowujących studentów do pisania artykułów poprawnych retorycznie i lingwistycznie.

Praca jest częścią badań prowadzonych przez autorkę, analizujących kolejno wszystkie sekcje artykułów naukowych z dziedzin nauk medycznych i nauk humanistycznych.

Material i metody

Analiza została przeprowadzona na dwóch korpusach językowych, utworzonych przez autorkę niniejszej publikacji, składających się ze Wstępów pochodzących z artykułów naukowych z różnych dziedzin medycyny:

- Korpus A zawierający 20 Wstępów napisanych przez anglojęzycznych *native speakerów*, o łącznej liczbie 9357 wyrazów;

- Korpus B zawierający 20 Wstępów napisanych w języku angielskim przez *non-native speakers*, tj. polskich badaczy, o łącznej liczbie 8937 wyrazów.

Artykuły w korpusie A pochodzą z takich czasopism jak: „British Medical Journal”; „Chest”; „Journal of the American College of Cardiology”; „Journal of the American Medical Association” i „The New England Journal of Medicine”; artykuły w korpusie B pochodzą z czasopism krajowych, publikujących w języku angielskim, takich jak: „Medical Science Monitor”; „Polish Journal of Pathology”; „Pharmacological Reports” i „Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej”. Wymienione czasopisma należą do grupy prestiżowych czasopism z dziedziny nauk medycznych, odpowiednio indeksowanych według *Journal Citation Reports* w *SCI Impact Factor* (FI). Materiał badawczy pochodzi z lat 2014–2017. Badane artykuły zostały napisane przez osoby afiliowane w uznanych ośrodkach badawczych i stanowią reprezentatywny przykład pisemnego dyskursu, stosowanego w danej akademickiej społeczności. Artykuły zostały wybrane losowo z kategorii oryginalnych, eksperymentalnych artykułów naukowych, umieszczonych w czasopismach w dziale zatytułowanym *Original Article, Research Article, Clinical Research*. Wybrane artykuły mają tradycyjną makrostrukturę IMRD, złożoną z 4 sekcji: *Introduction, Material and Method, Results* i *Discussion*. Wymienione teksty były i są dostępne online w zbiorach czasopism w formie elektronicznej, należących do zasobów Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie. Wszystkie korpusy zostały zapisane na twardym dysku jako dokument programu „Word” oraz w formacie „Text”, co wymagane jest do badania przy użyciu programu konkordancyjnego.

Analiza struktury retorycznej tej sekcji będzie prowadzona w oparciu o model CARS (Swales, 2004). Na potrzeby niniejszej analizy terminologia zastosowana w tym modelu została zmodyfikowana przez autorkę. Pozwoli to na identyfikację funkcjonalnych jednostek (kroków), określenie ich frekwencji w dwóch korpusach oraz na dokładną charakterystykę ich roli.

Analiza Wstępu w obu korpusach obejmuje opis struktury retorycznej, czyli jednostek funkcjonalnych, pełniących określone funkcje retoryczne na podstawie przedstawionego modelu. Następnie przeprowadzona została analiza cech lingwistycznych i cech metadyskursu. Funkcjonalne jednostki zidentyfikowano na podstawie: występujących leksemów wskazujących na treść każdego kroku; obecności wprowadzających wyrażen (np. *The aim of this study...*, *This factor accounts for 10% of all malignancies...*) wskazujących na występującą po nich informację; elementów leksykalno-gramatycznych (m.in. form przeczących, przysłówków, łączników zdaniowych, np. *however, nevertheless* czy negatywnych przymiotników, takich jak: *unclear, inconsistent*) wskazujących na lukę w wiedzy oraz markerów metadyskursu, zapewniających spójność tekstu (np. *firstly, secondly, furthermore, moreover, on the contrary, finally*).

Tabela 1. Model retorycznej struktury Wstępu CARS (Swales, 2004) w medycznych artykułach naukowych (wersja zmodyfikowana)

Sekcja	Retoryczne kroki	Etapy w realizacji kroków	Pytania pomocnicze
INTRODUCTION	Krok 1 Kontekstualizacja badania	1a: przedstawienie znamienności tematu badania i/lub 1b: podanie definicji/teorii i/lub 1c: przegląd wcześniejszych badań	Dlaczego temat badania jest ważny? Co jest wiadome na dany temat?
	Krok 2 Uzasadnienie badania	2a: wskazanie na lukę we wcześniejszych badaniach i/lub 2b: wskazanie na potrzebę dodania nowej wiedzy	Czy wcześniejsze badania dostarczają informacji wystarczających do złagodzenia lub rozwiązania istniejącego problemu? i/lub Czy należy dodać nową wiedzę, aby złagodzić lub rozwiązać istniejący problem?
	Krok 3 Prezentacja badania	3a: przedstawienie celu badania i/lub 3b: przedstawienie cech badania	Jaki jest cel badania/artykułu? i/lub Czego dotyczy badanie/artykułu?

Termin „metadyskurs” odnosi się do elementów językowych, określanych także znacznikami metadyskursu (*metadiscourse markers*) i używanych do organizacji tekstów. Zapewniają one spójność artykułu, przedstawiają postawę autora wobec informacji zawartej w tekście i generalnie ułatwiają jego zrozumienie. Te lingwistyczne elementy zostały zebrane i przedstawione przez Hylanda (2005: 49–54) w jego interpersonalnym modelu metadyskursu (*interpersonal model of metadiscourse*). Zawiera on dwie kategorie środków lingwistycznych: interaktywne i interakcyjne. Interaktywne środki pomagają organizować informację w tekście w logiczny, płynny i przekonujący sposób. Z kolei interakcyjne środki wskazują czytelnikowi postawę autora zarówno wobec prezentowanej informacji, jak i wobec samego czytelnika.

Tabela 2. Interpersonalny model metadyskursu (Hyland, 2005: 49)

Kategoria: środki interaktywne	Funkcje (pomagają czytelnikowi poruszać się po tekście)	Przykłady
<i>Transitions</i>	ukazują zależność między zdaniami lub frazami	<i>and, but, in addition, thus therefore, however</i>
<i>Frame markers</i>	ukazują kolejność etapów przedstawianej informacji	<i>first, next, finally, to conclude</i>
<i>Endophoric markers</i>	odnoszą czytelnika do informacji w innych częściach tekstu	<i>as noted above, see Fig 3, in section 5...</i>
<i>Evidentials</i>	odnoszą czytelnika do informacji w innych publikacjach	<i>according to Smith..., Turner states that...,</i>
<i>Code glosses</i>	służą do podania wyjaśnień lub szczegółów do wcześniej podanej informacji	<i>namely, for example, such as, in other words</i>
Kategoria: środki interakcyjne	Funkcje (ukazują nastawienia autora do tekstu oraz do czytelników)	Przykłady
<i>Hedges</i>	osłabiają pewność w wyrażaniu opinii i otwierają dialog z czytelnikiem	<i>might, can, could, seem, perhaps, possible, suggest</i>
<i>Boosters</i>	zwiększają pewność w wyrażaniu opinii i zamykają dialog z czytelnikiem	<i>definitely, obviously, it is clear that, in fact, demonstrate</i>
<i>Attitude markers</i>	wyrażają stanowisko autora wobec przedstawianej informacji	<i>unfortunately, hopefully, surprisingly, I agree, I believe</i>
<i>Self-mentions</i>	ukazują obecność autora w tekście	<i>I, we, my, me, our</i>
<i>Engagement markers</i>	budują relacje z czytelnikiem	<i>you, your, consider, note, you can see that</i>

Hedges w tekstach akademickich służą do wyrażania opinii; należą do nich czasowniki modalne: *may/might, can/could, would, should*, czasowniki *suggest, indicate, appear, believe* i przysłówki *possibly, probably, likely*.

Analiza znaczników metadyskursu będzie przeprowadzona na bazie modelu Hylanda (2005: 49) z użyciem programu konkordancyjnego *MonoConc Pro 2.2*.

Wyniki

Wyniki analizy dwóch grup Wstępów A i B pod kątem frekwencji retorycznych kroków i ich etapów ukazały pewne rozbieżności między tymi grupami (tabela 3).

Tabela 3. Frekwencja kroków i ich etapów w korpusach A i B

Kroki retoryczne	Etapy w realizacji kroków	Korpus A	Korpus B
Krok 1 Kontekstualizacja badania	1a: przedstawienie znamienności tematu badania i/lub	16 (80%)	9 (45%)
	1b: podanie definicji/teorii	4 (20%)	11 (55%)
	1c: przegląd literatury	20 (100%)	20 (100%)
Krok 2 Uzasadnienie badania	2a: wskazanie na lukę we wcześniejszych badaniach i/lub	12 (60%)	3 (15%)
	2b: wskazanie na potrzebę dodania nowej wiedzy	8 (40%)	13 (65%)
Krok 3 Prezentacja badania	3a: przedstawienie celu badania i/lub	15 (75%)	16 (80%)
	3b: przedstawienie cech badania	5 (25%)	2 (10%)

Wstęp we wszystkich 20 artykułach angloamerykańskich badaczy zawiera wszystkie trzy retoryczne kroki, w przeciwieństwie do artykułów polskich badaczy, w których brak jest pewnych kroków, a kolejność niektórych jest inna niż w modelu.

Analiza kroku 1

Krok 1 w korpusie A najczęściej wskazuje na doniosłość tematu badania przez przedstawienie istniejącego problemu wraz z jego krótką charakterystyką (80%). Etap ten obejmuje od 1 do 3 pierwszych zdań Wstępu. Oto przykład tego kroku:

Accurate diagnosis and management of patients with suspected acute coronary syndromes (ACS) has been a vexing problem for decades(...). A new paradigm is needed for risk stratification of patients with suspected ACS in whom MI has been excluded.

W 4 (20%) artykułach krok 1 rozpoczyna się od krótkiej definicji terminu związanego z badaniem, po czym następuje przedstawienie istoty problemu, np.:

B-type natriuretic peptide (BNP) and the biologically inactive N-terminal fragment (NT-proBNP) are cardiac hormones collectively known as natriuretic peptides (NPs)(...).

W korpusie B (autorów polskich) krok 1, który również występuje we wszystkich 20 artykułach, najczęściej rozpoczyna się od podania definicji i teoretycznego tła badania. W 9 (45%) artykułach na początku przedstawiony zostaje problem, który należy rozwiązać, lub który jest na tyle interesujący, iż wart jest zbadania, np.:

Acute T-cell-mediated rejection (ACR) is the common form of rejection, mediated by T cells, that develops classically 1 to 6 weeks after transplantation(...) Although acute rejection has had a decreasing incidence over the last decade, it is still a relevant problem in kidney transplantation.

Następnie autorzy w obu korpusach dokonują przeglądu literatury, czyli wcześniejszych artykułów związanych z tematem badania i podają ich kluczowe cechy. Poprzez odniesienie się do wcześniejszych badań starają się dowieść, że ich badanie oparte jest na rzetelnej wiedzy naukowej oraz należy do obszaru badawczego, w którym zostały już dokonane pewne odkrycia. Przegląd literatury wskazuje bezpośrednio na to, co zostało już zbadane, a pośrednio na to, co pozostaje jeszcze do zbadania, czyniąc artykuł naukowy przekonującym doniesieniem. Jest to etap obligatoryjny, który powtarza się cyklicznie we Wstępie, jak również w innych częściach artykułów. W większości przypadków cytowanie wcześniejszych badań przyjmuje formę typu nieintegralnego (*non-integral*), tj. nazwisko autora nie jest podane, lecz podany jest odsyłacz do bibliografii, który umieszczony jest w nawiasie kwadratowym po referującym zdaniu.

Wstępy w korpusach A i B różnią się zakresem przeglądu literatury, tj. ilością odniesień do wcześniejszych publikacji w danym obszarze badawczym. Angloamerykańscy autorzy, w przeciwieństwie do polskich, stosują znacznie więcej referencji. Wyraźnie widać, iż *native speakerzy* są świadomi konieczności potwierdzenia swojej znajomości dokonań badawczych innych uczonych, co pozwala im na zbudowanie solidnej podstawy dla swoich badań. Znacznie mniejsza ilość odniesień widoczna u autorów polskich nie potwierdza ich dobrej znajomości pokrewnych badań, co deprecjonuje wartość uzyskanych przez nich wyników.

Realizacja lingwistyczna tego kroku w obu korpusach jest podobna, zatem jego cechy lingwistyczne to:

- a) czasowniki w zdaniach dotyczących tematu badawczego w czasie *Present Simple* i *Present Perfect*;
- b) zdania zarówno w stronie czynnej, jak i biernej;
- c) występowanie przymiotników i przysłówków określających znamienność problemu badawczego, np. *serious consequences, increasing morbidity, major problem, substantial increase, relevant problem, the most important health problems, dramatic deterioration*.

Analiza kroku 2

Krok 2 to uzasadnienie badania. Autorzy angloamerykańscy najczęściej – w 12 artykułach (60%) – uzasadniają swoje badania, wskazując na lukę we wcześniejszych badaniach, a nieco rzadziej – w 8 artykułach (40%) – na konieczność uzupełnienia wiedzy (dodania nowej wiedzy), np.:

These studies only included outpatients with symptoms of stable angina.

Monitoring NP concentrations may guide decisions about when to alter the dose of medication, but evidence on the benefit of guiding therapy(...) has been scarce and conflicting.

Krok ten występuje w 16 artykułach (80%) korpusu B. Brak obligatoryjnego kroku 2 w 4 artykułach (20%) w sposób istotny odróżnia ten korpus od korpusu A. W 13 artykułach (65%) autorzy uzasadniają prezentowane badanie, wska-

zując na konieczność uzupełnienia wiedzy, rzadziej – w 3 artykułach (15%) – na lukę we wcześniejszych badaniach. Oto przykład tego kroku:

Studies over the past decades has focused on the role of MMPs and TIMPs in chronic lesions of renal allograft [5, 17, 22], but little work at this time evaluate the immu-noexpression...

Cechy lingwistyczne kroku 2 w obu korpusach są zbliżone i obejmują występowanie:

- a) spójników *however, but, nevertheless* w zdaniach wskazujących na lukę we wcześniejszych badaniach lub w aktualnej wiedzy na dany temat;
- b) czasowników wyrażających konieczność przeprowadzenia badania, np. *require, need*;
- c) przymiotników i przysłówków o negatywnym znaczeniu, określających braki we wcześniejszych badaniach lub wskazujących na niedostateczną wiedzę dotyczącą danego problemu, np.: *unclear, unreliable, unsuitable, inconsistent, unanswered, scarce, limited, unknown, little, only*;
- d) czasowników najczęściej w stronie czynnej w czasie teraźniejszym *Present Simple* i przeszłym *Simple Past*.

Analiza kroku 3

Ten obligatoryjny krok ma dwa warianty: wskazanie celu badania (*purposive variant*) lub podanie cech badania (*descriptive variant*) (Swales, Feak, 2012: 355). Etap ten jest obecny we wszystkich artykułach korpusu A i w 90% artykułów korpusu B – w obu przypadkach krok ten najczęściej rozpoczyna się od podania celu badania, nieco rzadziej od podania jego głównych cech. Oto przykłady tych dwóch wariantów:

The aim of this study is to describe the clinical and manometric characteristics in our cohort of patients with EGJOO... (korpus A);

We carried out a cluster of randomised controlled trial... (korpus A);

The aim of the present study was to determine the immunoexpression... (korpus B);

In this study the expression of androgen expression is determined to evaluate... (korpus B).

W obu korpusach charakterystycznymi cechami lingwistycznymi kroku 3 są:

- a) określenia wskazujące na dany artykuł, dane badanie lub na jego wykonawców, np.: *this study, the present paper, our review, we used/compared*;
- b) cele pracy podane w czasie teraźniejszym *Present Simple* lub przeszłym *Simple Past* w stronie czynnej lub biernej;
- c) podmioty zdań najczęściej w formie rzeczowników nieżywotnych, np. *aim, objective, data*; podmiot w formie zaimka osobowego *we* oznaczającego autorów artykułu występuje częściej w korpusie A niż B, np. *We analyzed...* (korpus A);

- d) czasowniki odnoszące się do rodzaju badania *study, investigation, research, trial* są w czasie przeszłym, natomiast gdy odnoszą się do rodzaju pracy (*paper, article, data*) – w czasie teraźniejszym;
- e) czasowniki najczęściej występujące w przedstawianiu celu lub charakteru badania to: *carry out, perform, study, investigate, examine, analyze* i *compare*.

Do znaczników metadyskursu o dużej frekwencji we Wstępie w obu grupach artykułów należą *transitions*, a najczęściej stosowanymi spośród nich są spójniki wyrażające: kontrast (*however, but, although*), *hedges* (*could, might, suggest*) oraz *boosters* (np. *clear/ly, show, demonstrate*).

Wnioski

Przeprowadzona analiza Wstępów w artykułach naukowych w języku angielskim, napisanych przez angloamerykańskich i polskich autorów, wykazała zarówno podobieństwa, jak i różnice między nimi. Pewne rozbieżności we frekwencji kroków wykazane zostały w tabeli 3, ukazującej w korpusie B brak kroku 2 w 10% artykułów oraz brak kroku 3 w 10% artykułów, podczas gdy wszystkie trzy kroki są obecne w korpusie A.

Funkcje każdego z tych kroków oraz ich cechy lingwistyczne w badanych korpusach zestawione zostały w tabeli 4.

Tabela 4. Funkcje oraz cechy lingwistyczne wszystkich kroków w korpusach A i B

		WSTĘP	
Krok	Korpus	Cechy retoryczne i gramatyczne poszczególnych kroków	
KROK 1	A	Przedstawienie istoty i znamienności problemu badawczego, rzadziej – tła teoretycznego: czas <i>Present Simple</i> i <i>Present Perfect</i> , strona czynna i bierna, przegląd wcześniejszych badań; cytowania nieintegralne – czas <i>Present Simple, Simple Past</i>	
	B	Tło teoretyczne (definicja) dość rozbudowane; przedstawienie znamienności problemu badawczego lub rzadziej – przegląd wcześniejszych badań: czas <i>Present Simple, Present Perfect</i> , strona czynna; cytowania nieintegralne – czas <i>Present Simple, Simple Past</i>	
KROK 2	A	Wskazanie na lukę we wcześniejszych badaniach lub na konieczność dodania nowej wiedzy – czas <i>Present Simple, Simple Past</i> , strona czynna	
	B	Wskazanie na konieczność dodania nowej wiedzy i na nowatorski charakter badania, rzadziej – na lukę we wcześniejszych badaniach: czas <i>Present Perfect, Simple Past</i> , strona czynna	
KROK 3	A	Podanie celu badania i/lub cech badania: czas <i>Present Simple, Simple Past</i> , strona czynna i bierna. Często podmiotem zdania jest zaimek osobowy <i>we</i>	
	B	Podanie celu badania, rzadziej – cech badania: czas <i>Present Simple, Simple Past</i> , strona czynna; zaimek <i>we</i> jest podmiotem zdania rzadziej niż w korpusie A	

Polscy autorzy artykułów najczęściej rozpoczynają Wstęp (krok 1) od teorii w formie definicji – niekiedy bardzo obszernej – po której przechodzą do głównego tematu, czyli do przedstawienia istniejącego problemu wymagającego rozwiązania. Odwrotnie sytuacja wygląda w przypadku autorów angloamerykańskich, którzy w większości artykułów zaczynają krok 1 od informacji o znamienności tematu badawczego, czyli od najważniejszej informacji dotyczącej danego tematu. W artykułach angloamerykańskich, nawet jeśli występuje teoria związana z badaniem, jest ona bardzo krótka (1–3 zdania) i najczęściej podana jest po pierwszym zdaniu Wstępu, przedstawiającym doniosłość problemu badawczego.

Różnice między artykułami w korpusach dotyczą także rodzaju podanej motywacji wykonania badania (krok 2). Większość autorów angloamerykańskich uzasadnia swoje badanie istniejącą luką we wcześniejszych badaniach publikowanych przez innych autorów, podczas gdy jest to motywacja najrzadziej podawana przez autorów polskich. Rozbieżność ta wynika z istniejących różnic kulturowych między środowiskiem naukowym angloamerykańskim a polskim. Autorzy polscy niechętnie ukazują luki w pracach innych osób i swoje badania uzasadniają koniecznością uzupełnienia wiedzy w danym obszarze badawczym, często przez stwierdzenie, że omawiany problem nie był jeszcze badany lub wymaga dalszych badań. Brak kroku 2 lub jego charakter w artykułach naukowych napisanych przez *non-native speakerów*, wynikający z cech kulturowych, poruszany był także w pracach autorów, takich jak Hirano (2009) oraz Taylor i Chen (1991).

Następną różnicą między artykułami angloamerykańskich i polskich badaczy jest brak kroku 3 w 10% artykułach korpusu B. Oznacza to, iż pewien, jakkolwiek niewielki odsetek autorów polskich nie podaje ani celu badania, ani jego charakterystyki, co jest również istotnym odchyleniem od konwencjonalnej struktury Wstępu. Wyżej wymienione cechy artykułów korpusów A i B świadczą o tym, iż wszystkie teksty napisane przez *native speakerów* języka angielskiego mają Wstęp o standardowej strukturze, przedstawionej w proponowanym modelu, natomiast nie wszystkie artykuły polskich badaczy zawierają pełną retoryczną strukturę, złożoną z trzech kroków. Podobne obserwacje zostały poczynione przez innych badaczy (np. Duszak, 1994; Golebiowski, 1999), analizujących Wstęp w artykułach naukowych autorów polskich w oparciu o model CARS (Swales, 1990).

Obok powyższych różnic, między artykułami tych dwóch grup występują także wyraźne podobieństwa. Podobne są formy cytowania prac innych autorów (najczęściej nieintegralne) oraz sposoby sygnalizowania lingwistycznych luk w literaturze przez użycie spójników *however*, *but* oraz form przeczących i quasi-negatywnych przymiotników *scarce*, *rarely*. Zbliżone do siebie są również formy przedstawiania badania – przez podanie celu i/lub jego charakterystyki, w których użyte są podobne elementy leksykalne. Widoczne jest także pod-

bieństwo cech syntaktycznych w zakresie stosowania: czasów gramatycznych, form czynnej i biernej czasowników oraz leksemów w prezentowanej informacji w poszczególnych krokach, jak również stosowanych znaczników metadyskursu.

Niniejsza analiza ukazała, iż organizacja retoryczna artykułów napisanych przez *native speakerów* najlepiej odzwierciedla konwencje artykułu naukowego, obowiązujące w angloamerykańskiej społeczności akademickiej, i dostarcza odpowiednich wzorów na bazie których można dochodzić do pewnych uogólnień i wniosków. Zatem nauka pisania tekstów akademickich, w tym artykułów naukowych, powinna być włączona do programu studiów medycznych, a przede wszystkim do sylabusów kursów *English for Medical Purposes* (EMP), bowiem wielu absolwentów uczelni medycznych na pewnym etapie swojej zawodowej kariery będzie zobligowanych do napisania artykułu naukowego. Znajomość jego struktury, a zwłaszcza Wstępu, może okazać się bardzo przydatna w pisaniu spójnego i poprawnego pod względem retorycznym i stylistycznym artykułu, spełniającego wymogi konwencji obowiązujących w danej dziedzinie naukowej i docelowej, czyli angloamerykańskiej społeczności akademickiej, a także wymogi stawiane przez wydawców międzynarodowych czasopism naukowych.

Bibliografia

1. Ahmad, U.K. (1997). Research article introductions in Malay: Rhetoric in an emerging research community. [w:] Duszak, A. (ed.), *Culture and styles of academic discourse*. New York: Mouton de Gruyter, s. 273–304.
2. Árvay, A., Tankó, G. (2004). A contrastive analysis of English and Hungarian theoretical research article introductions. *IRAL*, Vol. 42, s. 71–100. <https://doi.org/10.1515/iral.2004.003>.
3. Berkenkotter, C., Huckin, T.N. (1995). *Genre knowledge in disciplinary communication: cognition / culture / power*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
4. Bhatia, V.K. (1993). *Analysing genre – language use in professional settings*. London: Longman.
5. Bhatia, V.K. (1999a). Integrating products, processes, purposes and participants in professional writing. [w:] Candlin, C.N., Hyland, K. (eds.), *Writing: Texts, Processes and Practices*. London: Longman, s. 21–39.
6. Bhatia, V.K. (1999b). Disciplinary variation in Business English. [w:] Hewings, M., Nickerson, C. (eds.), *Business English: Research into Practice*. Harlow: Prentice Hall, s. 129–143.
7. Curry, M.J., Lillis, T. (2004). Multilingual scholars and the imperative to publish in English: Negotiating interests, demands, and rewards. *TESOL Quarterly*, Vol. 38 (4), s. 663–688.
8. Donesch-Jeżo, E. (2013). *Akademicki dyskurs medyczny w językach angielskim i polskim w ujęciu lingwistycznym i metodycznym: artykuł naukowy i jego abstrakt*. Kraków: Fundacja Zdrowia Publicznego – Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”.

9. Donesch-Ježo, E. (2017). Intercultural Variation of Research Article Introductions in Linguistics and its Pedagogical Implications. [w:] Hůlková, I., Jančaříková (eds.), *English Discourse Studies in the Times of Change. Seventh Brno Conference on Linguistics Studies in English. 12–13 September 2016. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova Univerzita, s. 7–22.
10. Duszak, A. (1994). Academic discourse and intellectual styles. *Journal of Pragmatics*, Vol. 21, s. 291–313.
11. Duszak, A. (1997a). Cross-cultural academic communication: A discourse-community view. [w:] Duszak, A. (ed.), *Culture and Styles of Academic Discourse. Trends in Linguistics, Studies and Monographs 104*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 11–40.
12. Duszak, A. (1997b). Analyzing digressiveness in Polish academic prose. [w:] Duszak, A. (ed.), *Culture and Styles of Academic Discourse. Trends in Linguistics, Studies and Monographs 104*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 323–341.
13. Golebiowski, Z. (1999). Application of Swales' model in the analysis of research papers by Polish authors. *IRAL*, Vol. 37 (3), s. 231–243.
14. Hirano, E. (2009). Research article introductions in English for specific purposes: A comparison between Brazilian Portuguese and English. *English for Specific Purposes*, 28, s. 240–250.
15. Hyland, K. (2005). *Metadiscourse: Exploring interaction in writing*. London–New York: Continuum.
16. Lewin, B.A., Fine, J., Young, L. (2001). *Expository Discourse: A Genre-Based Approach to Social Science Research Texts*. London–New York: Continuum.
17. Mauranen, A. (1993a). Contrastive ESP rhetoric: Metatext in Finnish-English economics texts. *English for Specific Purposes*, Vol. 12, No. 1, s. 3–22.
18. Mauranen, A. (1993b). Cultural differences in academic discourse: Problems of a linguistic and cultural minority. [w:] Löfman, L., Kurki-Suonio, L., Pellinen, L., Lehtonen, S. (eds.), *The Competent Intercultural Communicator*. AFinLA Yearbook Publications de l'association finlandaise de linguistique appliquée, s. 157–174.
19. Nwogu, K.N. (1997). The medical research paper: Structure and functions. *English for Specific Purposes*, Vol. 16 (2), s. 119–138.
20. Ozturk, I. (2007). The textual organisation of research article introductions in applied linguistics: Variability within a single discipline. *English for Specific Purposes*, Vol. 26, s. 25–38.
21. Samraj, B. (2002). Introductions in research articles: Variations across disciplines. *English for Specific Purposes*, Vol. 21, s. 1–17.
22. Samraj, B. (2005). An exploration of a genre set: Research article abstracts and introductions in two disciplines. *English for Specific Purposes*, Vol. 24, s. 141–156.
23. Swales, J.M. (1990). *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.
24. Swales, J.M. (2004). *Research Genres: Explorations and Applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
25. Swales, J.M., Leeder, C. (2012). A reception study of the articles published in English for Specific Purposes from 1990–1999. *English for Specific Purposes*, Vol. 31, s. 137–146.

26. Swales, J.M., Feak, C.B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills*. Michigan: University of Michigan Press.
27. Taylor, G., Chen, T. (1991). Linguistic, cultural, and subcultural issues in contrastive discourse analysis: Anglo-American and Chinese scientific texts. *Applied Linguistics*, Vol. 12 (3), s. 319–336.
28. Yakhontova, T. (2006). Cultural and disciplinary variation in academic discourse: The issue of influencing factors. *Journal of English for Academic Purposes*, Vol. 5, s. 153–167.

Rhetorical Structure and Linguistic Features of Introduction Section in Medical Research Papers in English

Abstract

Introduction: The paper presents the organization of Introduction section in medical research papers in English in terms of its rhetorical structure and linguistic features.

Material and Methods: This structure is analyzed in two groups of Introductions (corpora) written by (1) native speakers of English and (2) non-native speakers of English, that is, Polish authors, with the use of the reference model CARS (Create a Research Space) proposed by Swales (2004). The analysis of linguistic features included grammatical and lexical elements typical of Introduction.

Results: The study shows that Introduction section in research papers written by Polish authors differs to varying degrees from the reference model, whereas in Anglo-American papers its structure corresponds to the current standards, required by publishers of prestigious scientific journals.

Conclusion: The conventional features of Introduction used in Anglo-American academic culture and the requirements of the publishers of science journals oblige the authors to write well-structured and linguistically correct research papers. The presented model can be helpful in writing research papers in English.

Key words: research paper, Introduction, model of Introduction structure, linguistic features